

virágos
Csemő

Kedves Olvasó!

Szép, kerek jubileumhoz érkezett az a környezetszépítő tevékenység, amely országosan ismertté tette Csemő települést.
Éppen húsz esztendővel ezelőtt, **1997-ben Csemő nyerte el a legvirágosabb falu kitüntető címet!** Az már csak ráadás, hogy éppen idén ünnepelhetjük annak 65. évfordulóját, hogy önálló településként létrejött Csemő.

A kiadvány, amit most kezébe vesz az olvasó, egy „cseméi" album: benne van a közelebbi és a távolabbi múlt, és egy kicsit a jelen is. Egy számadás ez, melyben felvillannak a település már-már elfeledett „fiatalabb kori" emlékei, mai büszkeségei.

Tisztelegni szeretnénk Csemő születésnapja és azon személyek előtt, akik részt vettek a siker elérésében, és szeretnénk köszönetet mondani mindenkinek, aki akár a múltban, akár a jelenben fontosnak érzi, és tesz a rendezett településkép fenntartásáért.

Ez a kiadvány nem jöhetett volna létre, ha nem segít Bartha Alajosné nyugalmazott polgármester, Huszár Sándor nyugalmazott jegyző, Nagy Erika aljegyző és Bálint Attila környezetvédelmi ügyintéző. Köszönöm a munkájukat!

Boldog születésnapot, sokáig élj Csemő! – mondanám, ha ember lennél.

Mert a település élete olyan akár egy sokszor használt zongorán végigmorajló ütem. Amíg élünk benne rezegjük a dallamot, ami mindenkiben szól, mindenkiért. Éppen most, éppen nekünk, éppen itt játssza le a dallamot.
Szeressük és tegyünk érte mindannyian, hogy ez a falu majd utódainknak is zenélhessen tovább.

Csemő, 2017. május 15.

Dr. Lakos Roland
polgármester

CSEMŐ, AZ „ÉN KIS KEDVES FALUM”

Egy barátunk ajánlotta 1996-ban, hogy ha egy kedves, szép kis falut akarok látni, akkor látogassak el Csemőre. Megtettem. Bartha Alajosné (Ilonka) polgármester asszony fogadott, körbevezetett én pedig azon mód beleszerettem Csemőbe. A szerelem a mai napig tart, már csak azért is, mert az elmúlt húsz évben sok szívet melengető közös emlékkel gazdagodtam ott.

1997-ben a **„Virágos Magyarországért” Verseny** zsűrije Csemőnek ítélte a fődíjat, ennek következtében képviselhették Magyarországot az európai megmérettetésen, az **„Entente Florale Europe”** versenyen. Az Európai Városok és Falvak 12 ország legszebb települései közül választják ki a díjazottakat.
1998-ban a falu apraja és nagyja közösen dolgozott a sikeres szereplésért, ültette a virágokat, szépítette környezetét. Az eredmény pedig nem maradt el: a Portugáliában rendezett díjkiosztón a zsűri javaslata alapján Csemő a harmadik legvirágosabb faluként **BRONZ fokozat** elismerést kapott.
A hazaérkezést követően örömkönnyek között, éjszakába nyúlóan ünnepelt a falu, boldogan és megérdemelten vették birtokba az

„Európa 3. legszebb faluja” elismerést.

Ezt a szlogent használva sorra nyerték a pályázatokat, Csemő fejlődése látványosan felgyorsult. Csemőt megismerték itthon, Európában, a Csemőiek pedig megismerhették magukat: ha sokan akarnak valamit, ha tesznek is a cél elérése érdekében, a siker nem maradhat el!

Ma, húsz év elteltével már egy egészen más faluba érkezünk. A folyamatos megújulást a hazai zsűri többször elismerte: rendszeres **Minisztériumi díjakkal, Fővédnöki díjjal**, 2016-ban pedig **Miniszterelnöki díjjal**.
Köszönöm, hogy ápolják és büszkén őrzik dr. Kováts Zoltánnak, a magyar fajták viláhírű nemesítőjének életművét. Köszönöm, hogy 2004-óta büszkén viselhetem a „Csemő díszpolgára” elismerő címet, ami fentiek miatt különösen sokat jelent nekem.
Bízom benne, hogy az elért eredményeket további sikerek követik majd. Csemő megérett arra, hogy ismét nemzetközi megmérettetésen vegyen részt és növelje a falu és hazánk hírnevét.
Szeretettel kívánok a település vezetőinek és polgárainak további sikereket, jó egészséget, örömet falujukban és boldogulást magánéletükben.

2017. május 15.

Kunczené Fellegi Katalin
Csemő díszpolgára

CSEMŐ TÖRTÉNETE

1

Csemő község a Duna-Tisza közén, az Alföldön található. Területe a kiskunsági homokhátság északi részére esik. 25 km átmérőjű, 9.940 hektár kiterjedésű, melynek nagyobb részét lepelhomok borítja, kisebb része lapos, vizenyős terület. Talaja rendkívül gyenge minőségű homok. Erős vízhiány jellemzi. Egyetlen helyi jelentőségű természetvédelmi területe a Gerje-patak cseméi szakasza, amely a síkláptőzeg bányászata során kialakult gazdag növény- és állatvilággal rendelkező tavak jellegzetes alföldi képviselője. Erős természetkárosító tényezőként jelentkezik a defláció, a természetes élővilág teljes eltűnése.

A települést északon Cegléd, keleten Nyársapát, délen Nagykőrös, nyugaton Lajosmizse, észak-nyugaton Mikebuda és Pusztavacs települések határolják.

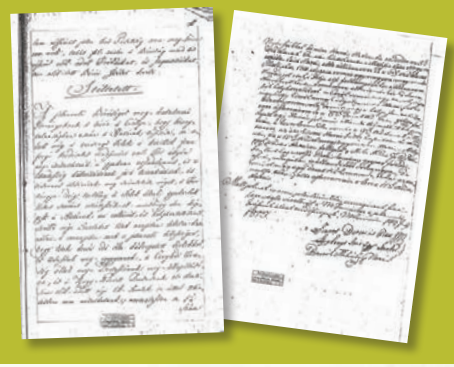
Csemő önálló közigazgatási egységgé 1952. január 1-én vált Miniszterelnöki rendelettel – két város Cegléd és Nagykőrös külterületéből ezért, ha a hely történetét kutatjuk, a két város adataiban, történetében kell vizsgálódnunk. Csemő megalakulásakor Cegléd területéből 5000, Nagykőrös területéből 10000 kh területet csatoltak el. Ezzel megalakult Magyarország legnagyobb tanyás települése.

A név eredetéről többféle magyarázatot is találunk a szakirodalomban. Egy részük kun-besenyő családnévként fogadja el. Az 1980-ban megjelent földrajzi nevek etimológiai szótára a „csemete" magyar szóval magyarázza.

"1315-ben első említésének alakja: chemeu"

1580-ban a töröknek adózó jobbágyok összeírási névsorában tulajdonnévként, azaz családi névként szerepel.
Ma a nevet az egész közigazgatási területre értik, gyakran csak a belterületre használják. A külterületen még élnek régi elnevezések.
Ezek közül leggyakoribb: Csemő dűlő, Felső-csemő, Alsó-csemő, Öreg-csemő, Szőke-csemő, Hosszú-csemő, Csemő-torok, Kistelek, Zöldhalom, Hosszú-homok, Újerdő, Hantháza, Száraz dűlő, Szénástelek, Gógány.
Ma már nem mindegyik használatos.

Évszázadokon keresztül a területet a két város közösen használta. A pontos határ kijelölésekor keletkeztek azok a viták, melyeket a **„Cseméi Per"** néven említenek a történetírók.
E viták már a török uralom előtti időkben fellángoltak. Mindkét város legeltetett, erdeiből fát és vesszőt hordott, a határ azonban biztosan megállapítva nem volt. **1640. táján nyílt ellenségeskedésre került sor.** - Ekkor történt, hogy: „Ali basa hajdúkat vert fel Csemőben és a megöltek holttestét Nagykőrösre vitte. Nagykőrös megtagadta a vérdíj kifizetését azzal, hogy Csemő Ceglédhez tartozik." A határvillongás **1648-ban a vármegye** elé került és az alapján széleskörű bizonyítási eljárást rendeltek el. A ceglédiek által előállított tanúk azt vallották, hogy Csemő mindig Ceglédhez tartozott, a nagykőrösiek által állított tanúk pedig megesküdtek az ellenkezőjére.
1650. Szent György napján a ceglédiek részéről újabb határsértés történt. A megyegyűlésen újabb vizsgálatot rendeltek el. A bizottság az ügy tárgyalására határnapot tűzött ki, melyen Nagykőrös képviselője az akkori zavaros viszonyok miatt nem tudott megjelenni, ezért a bizottság felmentette a ceglédieket és erről oklevelet is állított ki.

*A Cseméi Per ezzel még nem fejeződött be. Fennmaradt **1758-ból egy latin nyelvű okirat**, mely szerint ekkor Nagykőrös város főbírája és a ceglédi uradalom tisztjei megegyezést kötöttek. A bíróság felszólította előbb a ceglédieket, majd később a nagykőrösieket, a helyszínen mutassák meg hol van a határ. A két „mutatás" között nagy volt az eltérés. A határvillongás lezárására **1815. július 14-én vármegyei ítélet született**, mely kijelölte és pontosította a két város határát.*

Ennek alapján állították fel azt a 11 db határkövet, melyek a két város határán kívül, az akkori szintmagasságokat is pontosan jelezték (ebből ma 4 az eredeti helyén található). Az addig értéktelen homokos területet kizárólag gyenge minőségű legelőként hasznosították.

***fent:** A vármegyei ítélet (Az eredeti példány a Pest Megyei Levéltárban, a teljes szöveg a Cseméi Helytörténeti Gyűjteményben található meg.)*
***balra:** elhagyott tanya*

Kétbeltelkes településszerkezet (a beltelkek megoszlása kicsi, gyakran szabályozatlan belső porták és a városokat övező akolkertek, szérűskertek a határban), illetve a gabonatermesztés és a külterjes állattenyésztés övezetes rendszere jellemezte. Ez a településszerkezet indokolta a tanyarendszer kialakulását a XVII. és XVIII. század folyamán.

A XIX. század második felétől a XX. század első feléig a határ külső részein levő legelőket felosztották és szántóföldi művelés alá fogták, ami új lendületet adott a tanyásodásnak. Ettől az időtől kezdve Csemő falu-kezdemény formát öltött. A falura jellemző volt a tartozék-település jelleg, ami miatt sem a tanya, mint települési egység, sem a tanyán élő személy nem szakadt el a várostól.

Csemő életében az első jelentős változást a homok megkötése, a szőlőtelepítés hozta.
A századfordulón a hegyvidéki szőlőterületeket a filoxéra járvány csaknem teljesen kipusztította. Ekkor került előtérbe az Alföldön, elsők között Csemő területén, a szőlő telepítése.
B. Tóth Ferenc nagykőrösi polgár más véleményen volt. 1883. december 31-én rokoni jótállás mellett 1500 Ft kölcsönt olvasott le a városi takarékpénztár a vállalkozó szellemű gazda kezébe. B. Tóth Ferenc Csemő dűlőben hozzákezdett egy 80 holdnak tervezett szőlőtelep létesítéséhez. 10 év múlva 20 hold termőszőlő volt az első nagykőrösi szőlőtelepen, részben a legkiválóbb csemegefajtából. Példája nyomán megindult a nagy arányú szőlőtelepítés. Oppenheim Emil és Henrik budapesti nagykereskedő cég 1888-ban 100 holdas telep létesítését kezdi meg. Darányi Ferenc kecskeméti ügyvéd (1889) 50 hold cseméi homokot vásárolt szőlőtelepnek. A szőlő és gyümölcsös művelése megélhetést nyújtott az itt élő embereknek.

Borovszky Samu: Magyarország vármegyéi és városai című (1911) könyvében, mint utazó, így látta Csemőt: „… át kelünk a Gerje csatornán és nyugat felé elérjük az Ugyer nevű szőlőket. A Mizsei úton kifelé haladva az Újerdő maradványai után mindenütt szőlők között haladva Csemőbe érünk, ahová vasút vezet ki. Ez a hatalmas terület, amely alig egy évtizeddel előtt csak homokbuckákból állott, ma már szőlővel van beültetve és nagy virágzásnak indult. A Csemőtől keletre eső rész a Kőrösi útig, majd azon túl a Törteli útig szőlővel vegyes szántóföldekből áll.
A modern szőlőkultúra igazi tanyája Csemő. Ez a hatalmas puszta ezelőtt 15 évvel teljesen **terméketlen futóhomok** területekből és egy kevés erdőből állott, alig akadt gazdája 80-100 koronáért holdanként. Az 1890-es évek elején néhány vállalkozó szellemű egyén próbált ide szőlőt telepíteni. A siker nem maradt el. Ezt látva egyszerre mozgalom indult meg e kopár földek hasznossá tételére. A vallás alap, mely Csemő nagy részét bírta 1896-ban örömmel adott el egy jó darabot. Ma már Csemő nagy részén **hatalmas szőlőtelepek díszlenek**. A legnagyobb telepek: Ungvári László, Végh Sándor, Halász László, Dr. Kozel Antal, Zakar Károly stb. telepei. Az egész Csemőben kb. 3000 hold szőlő van. Ezeken kívül a Kistelekben, az Újerdőben a Nyársapáton is van nagyobb szőlőkultúra.

A szőlőfajok közül leginkább a következő borfajokat termelik: feketekadar, rizling, kövidinka, erdei, szlankamenka, ezerjó, zöldszilváni, burgundi. A csemegefajok közül a chassalas a legelterjedtebb. A czeglédi homoki borok az egész országban híresek. Régi íróink Bél Mátyás és Losonczy István is megemlékeznek róla írásaikban. A jól kezelt borok zamatos, tüzes és kellemes ízűek. A régi szőlők termik a hegyi borokhoz hasonló borokat. Az új szőlőkben inkább a tömegtermelésre helyezik a súlyt. A czeglédi borok az országban igen elterjedtek és szüret tájában, valamint január-február hónapban, úgyszólván az egész borkészlet piacra kerül, s nagy mennyiségű bort szállítanak el a városban. A borkereskedelem forgalmát nemcsak idegen kereskedők élénkítik, hanem helybeli borértékesítő szövetkezetek és helyi borkereskedők is. Ilyen szövetkezet kettő van Czegléden, továbbá egyesületi alapon álló borértékesítő társaság. Czegléden a borüzlet évi forgalma átlag 30-40 ezer hektoliterre tehető. A szőlőkultúra kísérője a gyümölcstermelés."

A nagykőrösi és a ceglédi határrész mezőgazdasági kultúrája (a talaj eltérésének okán) jelentősen eltért.

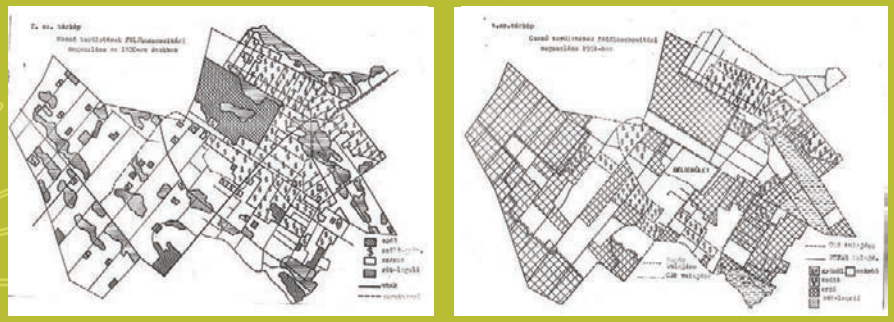
Míg a ceglédi részen és az ahhoz tartozó homokterületeken (Nagykőröst érintően) a szőlő és gyümölcstermelés virágzott, addig a **község déli részén** (Nagykőröshöz tartozó) Szénástelek, Gógány, Szárazdűlő, Hantháza (szántóföldi művelés) elsősorban a **gabonatermelés és állattenyésztés** vált jellemzővé. Erre utal az 1849-ben megépült és 1936-ig működött Nemcsik Pál szélmalma.

***balra:** Ungváry József szőlőbirtoka a nagykőrösi határrészen (korabeli reklámfotó)*
***jobbra:** a cseméi szélmalom*

A háború után még a termelőszövetkezetek és az állami gazdaság, mint nagyüzemek, működésének első szakaszában is megmaradt ez a hagyományos kultúra azzal, hogy a csökkenő számú kisebb szőlőterületek mellett nagyüzemi táblák is megjelentek. A termelőszövetkezetek és az állami gazdaság működésének második szakaszában már fogytak a szőlő és gyümölcsültetvények, növekvő erdő művelési ág volt jellemző.

Földhasznosítási megosztás az 1920-as években (balra), és 1981-ben (jobbra).

Mi késztette a ceglédieket (Csemőt), hogy Cegléd és Hantháza között vasutat építsenek? A nagyarányú szőlőtelepítéssel a szállítási igények megnövekedtek, mert a megtermett bort, a szőlőműveléshez szükséges trágyát már nem lehetett a hagyományos módon a meglévő rossz utakon szekerekkel szállítani, de a személyszállítási igény is (tanyai lakosság létszámának emelkedése) megnövekedett. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi magyar királyi miniszter által aláírt engedély okirat szerint: „Olgyay Molnár Pál, Neumann Izidor ceglédi és Fábián Lajos budapesti lakosok engedélyt kapnak és kötelezettséget vállalnak arra, hogy a Magyar Királyi Államvasutak Ceglédi állomásán lévő közraktári vágányból kizárólag Cegléd állomás felvételi épületének város felőli oldala mentén és innen Cegléd város belterületén lévő Berényi utcán, Kossuth téren, Petőfi utcán át a Pitli és a Galamb utcák metszésével Sashalom, Csemő és Kőrösi Felsőjárás határrészeken át a nagykőrösi Pesti útig vezetendő helyi érdekű gőzüzemű vasutat az alábbi feltételek alatt megépítését és azt jelen engedélyokirat hatályának tartama alatt szakadatlanul üzemben tartsák….”
A 70.25.098/1909. (IV. 01.) sz. kereskedelemügyi magyar királyi miniszter rendeletével kiadott engedélyokirat rendelte el a „Czegléd – Csemő helyi érdekű gőzüzemű vasút” létesítését. A 20,4 km hosszú vasútvonalat 1909. október 27-én adták át a forgalomnak.
A vasút nagymértékben segítette a település fejlődését. Jelentős szerepe volt a szőlő- és gyümölcskultúrák telepítésében, mert ez volt az egyetlen olyan szállítási eszköz, melyen nagy mennyiséget viszonylag olcsón lehetett szállítani. A termeléshez szükséges trágyát a Tiszántúlról vasúton szállították, a gyümölcséréskor pedig a felvásárló telepről napi 4-6 vagont raktak be és vittek el. A magyar királyi posta szállítását is a vasút végezte, a vasútállomás alkalmazottja látta el a postási teendőket, mivel még postahivatal nem működött.

A vasút az infrastrukturális ellátottság szempontjából is nagy jelentőségű volt, hiszen az 5 cseméi állomáson állomásépületet építettek, és az eredeti rendelet alapján a kivitelezők engedélyt kaptak arra, hogy „a vasútvonal mentén szükséges üzleti,- távbeszélő- és villamos jelző berendezéseket a vasút területén felállíthassák, jelen engedélyokirat hatályának tartama alatt szakadatlanul üzemben tartsák és a szükséghez képest bővíthessék…”, illetve a vasúti támszerkezetekre állami távirda és távbeszélő-vezetékeket is kellett építeni.
A vasúti távbeszélő-berendezéseket csak vasútüzleti célokra lehetett használni, de a kereskedelemügyi miniszter előzetes hozzájárulásával lehetőség volt állami és magántáviratok továbbításra is.

1909. október 26-án 9 órakor indult meg először Ceglédről Hantházára a cseméi vonat.

A vasút forgalmát a KPM Koordinációs Bizottság 1976. szeptemberében hozott határozata alapján 1978. február 28-án megszüntette. A megszüntetés okát a vasút jelentőségének csökkenésével magyarázták. Az 1960-as évek elején rendszeres autóbuszjárat indult Csemő és Cegléd között, ami lényegesen rövidebb menetidőt tudott biztosítani, mint a vasút. Ebben az időben szerveződtek a termelőszövetkezetek, amelyek új gazdálkodási módszereikkel tönkretették a nagy szőlő ültetényeket, amelyeknek pusztulása szintén nagymértékben csökkentette a vasút kihasználtságát.
A megszüntetés előfeltétele volt, hogy a KPM Közúti Igazgatósága a Felső-csemő – Hantháza 1 – 1 autóbusz fordulót és 4 db buszvárót épít, valamint a posta áthelyezi a 17 km hosszú légvezetékes oszlopvonalat.
A vasút léte a nagyon sok előny ellenére gátat is vetett a község fejlődésének, mert egyáltalán nem ösztönzött a közutak fejlesztésére. A megszüntetésig mindössze 1 makadámútja (terméskövekeket raktak le az útra, amit zúzott kővel borítottak) volt Csemőnek a Cegléd – Lajosmizsei út.
A jelenlegi úthálózat a XX. század első évtizedében, a nagy szőlőtelepítések befejezésével alakult ki. A dűlőrendszerben azóta változás nem történt.

A II. világháború után sokféle terv fogalmazódott meg a tanyakérdés megoldásával kapcsolatban. A Tanyai Tanács feladata volt az új tanyaközpontok kijelölése és azok önálló községi rangra emelése.

Az önálló község szervezése csak 1951-ben indult meg. A cél az volt, hogy olyan települést hozzanak létre, ahol a lakosságszám eléri a 4000 főt, és ez fele-fele arányban oszlik el a ceglédi, illetve a nagykőrösi határból.

1951. december 20-án mondta ki az alakuló tanácsülés az önálló község megalakulását. Első feladat a leendő belterület kijelölése volt. Erre 1952-ben került sor, de a későbbi tapasztalatok szerint rendkívül rossz helyre. A terület ugyan kövesúttal (Bekötő út) kapcsolódott a Cegléd – Nagykőrösi műúthoz, de egyáltalán nem kapcsolódott a már ekkor is forgalmas Cegléd – Lajosmizsei úttal. A belterület szélét érintette a Cegléd – Hantháza vasútvonal, de a megállóhoz út nem vezetett. A régi szőlő nagybirtokok helyére esett, ahol a tanyasűrűség alacsony volt, és a közelben semmilyen kommunális létesítmény nem volt.
A helytelen kijelölés hamar nyilvánvalóvá vált, 1953-ban a tanács döntött is az áthelyezésről, de csak 1958-ban sikerült azt megvalósítani pénzhiány miatt. Mindezen okok következtében az 1950-es években a belterület fejlődéséről nem beszélhetünk.

Az újonnan kijelölt belterület már jó közlekedés-földrajzi helyzetű volt, hiszen itt haladt át a Cegléd – Lajosmizsei kövesút, itt volt a felső-cseméri vasúti állomás, viszonylag nagy volt a tanyasűrűség, a közelében üzemelt a Ceglédi Állami Tangazdaság két egysége, működött a postahivatal és egy vegyesbolt.
1960-ban épült meg az új tanácsháza, de a kijelölt belterület beépítése jóval később indult meg.

Az 1960-as népszámlálás időpontjában a lakosság száma 4895.
Ma a község lakóinak száma 4513.

Csemő jellemzően tanyás település. A külterületi tanyákon élő lakosság aránya meghaladja a 70 %-ot, aminek következtében nemcsak Pest megye, hanem az ország egyik legnagyobb tanyás települése.

A tanyák számának állandósulását nagymértékben segítette az 1949-ben létrejött Ceglédi Állami Tangazdaság Cseméri Kerülete, és az 1950-es években létrehozott termelőszövetkezetek működése.

Az 1960-as években a tanyasi és a városi társadalom közötti kontraszelekciós folyamatok, a különböző adminisztratív okok (építési tilalom, faluközpontok és városi lakásépítések előtérbe helyezése), a szövetkezetesítés a tanyás birtokok megszüntetéséhez vezetett.

Ez a tanyarombolási folyamat a szántóföldi növénytermesztésre alkalmas területeken végrehajtott táblásításokkal, illetve a termelőszövetkezetek rossz gazdálkodási módszere következtében tönkrement, a kipusztult szőlő- és gyümölcsültetvények felszámolásával függött össze. Jelentős tényezőként hatott, hogy az Állami Gazdaság Sertéshústermelő Üzemének működése miatt a község területének egy részét hígtrágya öntözéses területnek jelölték ki. Az e területen levő tanyákat a gazdaság megvásárolta és lebontotta.

A község oktatásügyi helyzete mindig jónak volt mondható. Csemő legrégibb iskoláit a múlt század végén építették. Írásos anyag csak az alsó-cseméri iskola alapításáról, 1894-ből maradt fenn. Ebben az időben épült a felsőjárási és a zöldhalmi öregiskola is.

A község lakosságának emelkedő száma miatt már kevésnek bizonyultak a meglévő iskolák. 1920 és 1945 között a Klebelsberg-féle országos iskolaépítési akcióban, melynek célja az volt, hogy minden iskolás korú gyermek 5 km-es távolságon belül elérhesse az iskolát, négy iskola épült ebben az időben: a Fenyvesi, a Felső-cseméri, a Száraz dűlői és a Hantházi iskola.

Ezek az iskolák Klebesberg Kuno oktatásügyi miniszter iskolareformjának megfelelő intézményként működtek. A Fenyvesi iskola és a Zöldhalom iskola a ceglédi közigazgatási területhez tartozó állami iskola volt.

A cseméri részen a községi iskolák felekezeti megosztásban működtek, ami azt jelentette, hogy a vezető tanító református, a beosztott pedig katolikus vallású volt. A felszabadulásig terjedő időszakban többnyire 1-2 tanító látta el az oktatási teendőket. A működő iskolák nemcsak az iskolai tanítást szolgálták, de szellemi központok is voltak, ahol amatőr színielőadások, egyházi rendezvények, később mozielőadás is helyet kapott.

Az államosítás a község valamennyi iskolájában zökkenőmentesen valósult meg. Az 1948-ban kibontakozó kulturális forradalom hatására rendelték el a 8 általános kötelező elvégzését, aminek következtében jelentősen megnőtt a tanulólétszám, így a tantermek számának növelése is szükségessé vált. A bővítések eredményeképpen a Soós-telepen a kastélyból, Felső-csemőn Császár Iskola néven magánlakásból, Hosszú-csemőben a XI. csőszházból, 1961-ben pedig a régi, megüresedett tanácsháza épületéből alakítottak ki iskolát.

1974-ben a cseméri és a zöldhalmi iskolák igazgatását egyesítették. 1975-ben megkezdődött a szaktantermek kialakítása. Az iskola igazgatóságát és

gondnokságát átköltöztették a belterületen levő Árpád utcai tanácsi lakásba, melyben 1976-tól iskola is működött.

1977-ben készült el az új központi iskola a Tanácsháza épületével szemben.

Ez nagy jelentőségű beruházás volt, mert a 70-es évek végére megnőtt a belterület lakosságszáma. Ezzel szemben azonban a külterületen (Alsó-csemő, Száraz dűlő, Felsőjárás, Hantháza) elöregedés, illetve elnéptelenedés következett be. Az itt működő iskolákban csökkent a tanulólétszám, ezért tanulócsoportok összevonására, majd körzetesítésre került sor. A Száraz dűlői, később a hantházai iskola tanulóit is Felsőjárásra helyezték át. Megszűnt a Fenyvesi Iskola is és a Felsőjárás Iskola is.

1979-re Alsó-csemő alsó tagozatát a központi iskolába helyezték át. Itt a szellemileg gyengén fejlődött gyermekek jobb oktatásának érdekében 1968-tól kisegítő iskola is működött. 1980-ban megszüntették a hosszú-cseméi iskolát is.

A központi iskolához 1980-ban tornatermet, 1986-ban pedig egy új, 4 tantermes épületszárnyat építettek. Az azóta eltelt időben elsősorban a rekonstrukció vált sürgetővé, de bővítésre is szükség van.

A község fejlődésének igazi lendületet a középületek megjelenése, így az orvosi rendelő, az óvoda, az iskola megépítése adott.

A belterület virágkora, a közművek, így a villany, gáz, víz, csatorna, kábeltévé megépülésével és a virágosítással indul meg, de ez már a közelmúlt története.

Huszár Sándor
nyugdíjas jegyző

2. ÍGY KEZDŐDÖTT

Csemő újkori történetére szívesen emlékszem vissza, hiszen én is tevékeny részese voltam a község fejlődésének.
Az 50-es években - a települések földrajzi adottságainak figyelmen kívül hagyásával - a hatalom jó néhány új települést hozott létre. Ezek mára nagyrészt eltűntek vagy elsorvadtak. Csemő község azoknak a körébe tartozik, melyek bizonyították, hogy joguk van önálló létre.

Kialakulásának története rendkívül színes, érdekes. Cegléd, Nagykőrös évszázados harca a területekért, szőlő- és gyümölcstelepítések, földosztás, tsz-szervezés, állami gazdaság, háztáji gazdaságok létrejötte, tsz-ek összevonása, óriási meliorizáció, szőlőtelepítések helyett nyárfaerdő mindenütt. Korszakonként – amit az egyik nagy keservesen összegyűjtögetett, a következő mind elfecsérelte. A gazdasági egységek és a község vezetői a 70-es évekig beszélő viszonyban sem voltak. Így történhetett, hogy a község kultúrháza sem a központban, hanem 3 km-rel odébb, az állami gazdaság központjában épült, így egy szál maga árválkodott a községháza jó ideig. A 70-es években állami támogatással és Boda János tanácselnök szívós, kitartó munkájával azonban megépült az iskola és az óvoda, épült egészségház, orvosi rendelő.

Ezen kívül csak néhány úttörő szemléletű család mert családi házat építeni, hiszen a jövő teljesen kilátástalannak és elérhetetlennek látszott.

A 90-es évek elejére, a rendszerváltáskor Csemőben a gazdasági élet teljes egészében tönkrement. A termelőszövetkezet, ami akkor az egyik gazdasági egység volt, a csőd felé tartott. A rendszerváltáskor Csemő népe nem túl sokat remélt, hiszen nem is értették sokan, hogy miről van szó. Annyi bizonyos, hogy a következő évek nem az örömről, a boldogságról, hanem a kilátástalanságról, a munkanélküliségről, az anyagi ellehetetlenülésről szóltak.

1995-ben, az új önkormányzat megalakulásakor az ország is teljes gazdasági összeomlás előtt állt, nem különben az önkormányzat is. 9 millió Ft kifizetetlen számlával és egyéb adósságokkal terhelten vettük át a gazdálkodást. Semmiféle közművel nem rendelkeztünk. A villanybővítés ugyan a tanyákon elindult már, és nagyon szépen fejlődött, de az is megállni látszott. Sem közművek, sem utak, sem telefon, sem más gazdasági lehetőség nem volt, nem is lehetett látni, hogy merre van a kiút. Ebben a gazdasági helyzetben az önkormányzat első hónapja után összegeztük, hogy milyen elérendő céljaink lehetnek, és mire van lehetőségünk. Megállapítottuk, hogy pénz nélkül nagyon nehéz bármit is tenni falunk felvirágoztatásáért.

Megállapítottuk azonban azt is, hogy a söprű, a lapát és a rendcsinálás nem kerül olyan sokba, még a gyerekek és az idősek is szívesen tesznek-vesznek a ház körül. A tavasz folyamán két lomtalanítási napot szerveztünk.

balról: *Egészségház, épülő iskola,*
jobbról: *Tanácsháza, Községháza előtti tér*

Községháza melletti tér (ma Hét vezér tér)

Célul tűztük ki, hogy a ház körül és az utcán is elpakolunk, rendet csinálunk. A tiszta, virágos falu olyan, mint a tiszta ruha, a súlyos anyagi gondok mellett is felüdülést jelent. Ezt a munkát a községháza környékén tovább folytattuk, a parkosításokat befejeztük. A butiksor tulajdonosai is elkezdték a csinosítási akciókat. A kezdet nagyon jól sikerült. Tavasz közeledvén - mint egyébként otthon -, muskátlikat raktunk a községháza ablakába. Ezen mindenki elcsodálkozott, hiszen, este és reggel munkába menet, jövet, ha virág integet az emberekre, egészen más a hangulat. Ezt a példát követték a falu lakói is.

Szállóigévé vált az országban, hogy lám, három cserép muskátlival is el lehet kezdeni valamit. Nem hiszem, hogy mi túlságosan nagyot alkottunk volna. Inkább az elkeseredés sarkallt minket arra, hogy el ne tűnjön a településünk a történelem süllyesztőjében. Hiszen Csemőnek nincs folyója, hegye, nincs múltra emlékeztető várromja, országos hírű szülöttje, akivel kérkedhetne. Igazán nem lehetett valami nagy dologra várni, hiszen régi mondás az hogy, aki szegény, az a legszegényebb. Tehát még pályázatokat sem nagyon tudtunk beadni, mert nem volt pénzünk. Valamit tenni kellett az emberek hangulatának a javításáért. Ez kézzel fekvőnek mutatkozott, hiszen három cserép muskátli - így szoktuk mi mondani - három sör ára.

„Kettő sör, egy muskátli" lett a jelszavunk.

És valóban így indult.
Településünk erőteljesen fejlődésnek indult. A gáz-, és vízvezeték elkészült, a környezetszépítés folyamatosan, nagyon szervezetten történt.

Játszótérépítésbe fogtunk a templom melletti téren, illetve akkor még csak üres területen. Ez a tér teljesen elhanyagolt, javarészt építési törmelékkel, csalittal, bozóttal volt tele.

A lakosság társadalmi munkájával, a szociális közhasznú munkásokkal, a saját fizikai dolgozóinkkal 1995. augusztus 20-ára sikerült úgy rendbe tenni, hogy nemcsak játszótér, hanem felnőttek részére szabadtéri ünnepségek megrendezésére is alkalmas térré alakult. Az augusztus 20-i ünnepséget már itt rendeztük meg, a többség véleménye szerint igen jó hangulatban. Ez a siker feljogosított bennünket arra, hogy pályázatot nyújtsunk be a megyei önkormányzat környezetszépítési versenyére.

Legnagyobb meglepetésünkre itt különdíjat kaptunk a közös munkánkért, a faluszépítésben elért eredményeinkért.

Így következett a 96-os év, mely a Millecentenárium éve volt. Megalakult a Millecentenáriumi Bizottság, melynek munkájában dr. Kürti György tanúr úr is jelentős feladatokat vállalt, aki Csemő község történetével, településföldrajzával tudományos igényességgel foglalkozott.

Az előkészületek között szerepelt a Hét vezér tér elnevezése, a honfoglaló törzseket szimbolizáló hét tölgyfa elültetése, melyet a község lakói közül 7 tiszteletben álló idős ember: Bíró Ferenc, Fruttus Kálmán, József Ferenc, Kovács Lajos, Lugosi János, id. Nagy Lajos, id. Rózsavölgyi József és 7 általános iskolás fiatalember: Bencsik József, Beniczki Zoltán, Hörömpő Győző, Illés Sándor, Kiss-Dér Sándor, Olgyay Máté, Tokaji András ültetett el.

„Nyugodtan mondhatjuk, hogy mi is honfoglalók vagyunk. A hét tölgyfa a honfoglaló vezéreket jelképezi, akiknek országunkat, a hazát köszönhetjük. A hét vezér népével elfoglalta a hazát, de mi honfoglalásként tartjuk számon a cseméi homok meghódítását, a nagy alföldi szőlőnemesítő, B. Tóth Ferenc tettét és az örökébe lépő, nagy szorgalommal és a táj szeretetével megáldott szőlőművelőket is." hangzott el a Millecentenáriumi ünnepségen. Többek között megalakult a Faluszépítő Egyesület is.

Meghirdettük a virágos, tiszta Csemőért mozgalmat, amelyre mindenki benevezhetett. Beneveztünk a Virágos Magyarországért versenybe. Az önkormányzat a közterületek tisztántartásáért 2.000. Ft-os hozzájárulást adott valamennyi lakónak.

A nagy munka közepette a Város és Faluszépítők Szövetsége 16. országos találkozója is Csemőben történt. Ez szintén apropó volt ahhoz, hogy a község valamennyi lakója a lakása környékét szépen rendben, tisztán tartsa. Közben itt járt a Virágos Magyarországért verseny értékelő zsűrije, melynek eredményhirdetésére novemberben került sor.

A Népszabadság 1997. november 14-i számából idézek: „Nem érdemes megsértődni a megállapításon, az alföldi falvak javarésze nem igazán szemrevaló. Kevés a gondozott gyep, az utcákat gyakran felveri a por. Itt-ott látszik már a törekvés az ellenkezőjére, de a gyönyörködtető látvány kicsit még odébb van. Ám Csemőre például érdemes ellátogatni. Tanulni a példákból, meg gyönyörködni is. A 8 ezer ha-os területen fekvő falu, melynek 1300 ha-os belterületén a 4 ezerből csak 1300-an élnek, a többiek tanyákon laknak. Már évek óta a virágok faluja. Hogy a közterületek szépek, az hagyján, viszont a virágos mozgalommal azt is sikerült elérni, hogy a lakók egymással versenyezve ültetik a portán belül és kívül a színpompás növényeket.

Egymás között is cserélgetik a virágmagokat és töveket. Kié a legszebb pázsit, az már-már versenyszámba megy Csemőn. A tanyákon sem akarnak lemaradni. Nem futómuskátlival díszítenek, mert a bokros muskátli sokkal szebben mutat. És annyi szép tanyát, rendezett portát, gazdasági épületet, melyre nem összedőlt, és elhajított talicska, meg szétszórt kukoricaszár jellemző – nem túl sok helyen látni.

Nem véletlen, hogy a megyei versenyben Csemő lett az egyik legkulturáltabb település. Meg az sem, hogy a falu küldöttsége ma utazik Hévízre, ahol újabb díjat vehetnek át. Hogy pontosan milyet, azt hivatalosan még nem tudni. Az értesítésben csak annyi állt, hogy a Virágos Magyarországért versenyben díjazottak egyikeként hívták meg őket az eredményhirdetésre és az azt követő díszebédre. Aki elnyeri a fődíjat, az képviseli hazánkat az európai országok versenyén. Ha ők lennének azok – mondta Bartha Alajosné – boldogan és büszkén vállalnák."

A díjkiosztó ünnepséget Kuncze Gábor belügyminiszter nyitotta meg a hévízi sportcsarnokban, ahol a verseny eredményeit a fővédnök, Kunczené Fellegi Katalin értékelte. A városok között Hévíz, a falvak sorában Csemő nyerte el az I. helyezést.

Ez a csodálatos eredmény nemcsak a szervezők, hanem minden olyan polgártárs érdeme, akik ápolták, tisztán tartották, virágosították környezetüket, hiszen az elbírálásnál a bírálati szempontok között fontos helyen szerepelt a lakosság részvétele, balkonok, előkertek, ablakok, magán- és utcakertek virágosítása. Tehát magunknak köszönhettük az eredményt. Ebből kötelezettségünk is adódott, mert a győzelemmel a 98-as évben az európai megmérettetésben Magyarországot Csemő képviselte a nemzetközi környezetszépítési versenyben. Reméltük, hogy jó eséllyel indulunk majd a nagyobb környezetszépítési hagyományokkal rendelkező holland és más nyugati települések mezőnyében, s ha nem kerülünk is dobogóra, akkor is nyerünk, hiszen a nemes küzdelemben virágosabbá, zöldebbé, rendezettebbé, európaibbá válik a település.

A terv szerint a nemzetközi zsűri Alsóerdőtől Hosszú-Csemőn és Zöldhalmon át betért a Soós-telepi és hantházai tanyákba is. Gondoltuk, hogy az lenne mindannyiunk számára a jó, ha az értékelésnél megállapíthatnák, hogy szép falu Csemő, környezete kellemes, érdemes volt eljönni. Reméltük, ha sikerül ilyen képet kialakítani magunkról, természetesen ennek gazdasági következményei is lesznek. Az akkori szűkös körülmények között kitörési pontnak tartottuk a kezdődő tanyai turizmus kiszélesítését, a vállalkozók idetelepítését. Hittük, ennek érdekében fontos az összefogás, Csemő jövője függ tőle.

A versenyre való felkészülés szervezett keretek között történt. „A szervezők társadalmi munkában vállalták a feladataikat, ezért kérjük, hogy minden segítséget adjanak meg a munkájukhoz. Ötleteikkel, tevékenységükkel segítsék a felkészülést" – szólt a felhívás a község lakosságához.

A Faluvédő és Szépítő Egyesületben is lázas munka folyt arra, hogy felkészítsük a falut a verseny folytatására, a nemzetközi elismerésre. Elsősorban az utcák, dűlők, kül- és belterületek szeméttől való megtisztítása volt a feladat. A füvesítés ezen a sívó homokon, a faültetés és a virágosítás. A falu kül- és belterületét több részre felosztottuk.

Ezen területek élére külön területi biztosokat jelöltünk ki, akik az ott élők szépítő munkáját segítették, irányították. Az önkéntes felelősök a következők: a három tagú főintéző bizottság tagja: Búr István, Szabó Ferencné és Lassú Jánosné. A területi biztosok körzetek szerint: Búr István, Szabó Ferencné, Lassú Jánosné, Sáfár Mária, Kenyó Gábor, Vitálius Miklósné, Dobos Mihályné, Vágány László, Turcsán István, Turcsán Istvánné. A falu küldöttsége Pusztamérgesen, az 1997. évben az európai versenyen részt vett településen is látogatást tett, hogy tájékozódjon a tapasztalatokról.

A község lakói már januárban példamutató összefogásról tettek tanúbizonyságot. Minden házban, minden udvarban, utcafronton megindult a karbantartás, csinosítás. Nagyon sokan megértették, mit jelent a község számára, hogy mi képviseljük Magyarországot a virágos falvak kategóriában.

A szép idő beköszöntével megindulhattak a tavaszi munkálatok, s ebben szintén legfontosabb a lakosok közreműködése. Idézem Kovács József ceglédi főkertész szavait: „Egy olyan igazi alföldi községet kell bemutatni az európai 11 tagú zsűrinek, ami igazán a mienk, igazán alföldi, benne az összes ide illő sajátosságokkal és nem mesterkélt vagy hivalkodó. Éljünk a nagy lehetőséggel, valami nagyszerűt és országra szólót akarunk alkotni, mely példaértékű lesz mindenki számára."

Ebben az évben Csemő Község az ország szeme fénye. Nem mindegy, nem közömbös senkinek sem, hogy a hazai Virágos Magyarország győztese a nemzetközi versenyben is méltóképp képviselje hazánkat és hírnevet, dicsőséget hozzon az országnak

Az egész település – mint egy hatalmas lüktető szív –. úgy küzdött a legszebb falukép kialakításáért. A gáz- és vízvezetés után minden utca abszolút felbolygatott állapotban volt. A termőföld a vezetékek fektetése miatt alulra került, így a felső réteget is ki kellett cserélni. Szerencsénk volt, mert a törteli tehenészeti telepnek éppen homokra volt szükségük, ezért bartell kereskedelemben idehoztuk a marhatrágyát, cserébe ők elvitték a homokot, ez egyikünknek sem került pénzébe.

A fűvetéssel nagyon kellett sietni, hiszen a napok iszonyú gyorsasággal teltek. A virágültetést már Kovács József főkertész és dr. Kováts Zoltán professzor úr irányításával végeztük. Kokits Tibor, a Virágos Magyarországért Mozgalom Szervező Bizottságának elnöke szintén rendkívül sokat segített a felkészülésben.

A csemői munkálatokat Bálint Attila irányította. Aki a falunkba tévedt, az nem látott mást, csak sürgő-forgó embereket lapátokkal, seprűkkel, ültetőfákkal közlekedve. Virágtartók készültek, egyszerűen öröm volt Csemőben élni. Nagyon gyorsan teltek a felkészülés napjai. Elérkeztünk a zsűri látogatásának idejéig, 1998. július 1-jéig.

Csemő történetében ez a nap pirossal van írva. Aki ezen a napon Csemőben tartózkodott, olyan élményben volt része, amit ritkán érezhet az ember.

Az egész falu éjfélig csinosított, szépített, kerítéseket festett. A munka végeztével egyik utca titokban megleste milyen lett a szomszédos utca. Hajnalban azonban hatalmas zápor zúdult a településre. Nem mertünk kinézni, mi történt a rengeteg munkával.

S láss csodát! Másnap reggel a ragyogó napsütésben még a fűszálak is mosolyogtak.

Olyan volt az egész falu, mint egy frissen fürdetett csecsemő. Mosolygó emberek ünneplőben várták a 11 országból érkező nemzetközi zsűrit. A kapuba kirakták még a szobanövényeket is. Az emberek ünnepelték a falut és vele együtt saját magukat.

A díjkiosztó ünnepség Portugáliában, Cascaisban volt. Ott, ahol azok a nyugat európai országok vettek részt, akiket mi mindig csak utolérhetetlen csodának tartottunk. Az eredményhirdetésen dobogós helyet, bronzérmet szereztünk.

Az erős nemzetközi publikum Csemőnek tapsolt a színpadon, Csemő neve hangzott el 3-ikként a távoli Portugáliában. „Szép volt fiúk! – mondtuk magunknak és sírtunk a meghatottságtól.

Tetőzte a boldogságot, hogy a hazatérő delegációt már a repülőtéren is sok csemői várta, de a hazaérkezés élménye mindent felülírt! Éjfél lehetett. Az egész falu apraja-nagyja a Községháza körül ujjongott. Rózsaszirmokat szórtak elénk, úgy fogadtak bennünket és önfeledten ünnepeltük egymást.

Bálintné dr. Bartha Klára önkéntes sajtóreferens azonnal, még a győzelem éjszakáján értesítette a médiákat. A TV2 és a Duna TV forgatócsoportja már másnap megjelent, s tudósított a világraszóló eredményről a Virágos Csemőből. Csodálatos eredmény.

Ez valóban egy hatalmas, példa nélküli összefogásról szólt, mert azt gondolom, hogy a szíve mélyén még a bűnöző is szereti a szép környezetet. Az emberek gyakran nem kímélik és nem tesznek érte semmit, de ha valaki megteremti, azt nagyon meg tudják becsülni. Ahhoz tudnám hasonlítani, amikor egy olyan helyre megy be az ember, ahol nincs se szőnyeg, se semmiféle érték, csak piszok.

Ott nem töröli le az ember a lábát, mert minek; de ahol már valami más szépséget is talál, arra vigyáz. A cseméri emberek az egyszerű, tiszta lelküknél fogva ráéreztek arra, hogy felemelkedésüknek ez az egyetlen útja, hiszen számukra sehol máshol sikerélmény nem lehet, mert minden más anyagi kérdés, ehhez meg elég a munkájuk és a szívük.

Ki tudná megmondani, hogy mi tesz vonzóvá egy települést? Talán a fekvése, talán a házai vagy lakói, akik derűs, közvetlen emberek. A tősgyökeres cseméri vagy aki már régóta itt él, elfogult Csemővel, de hátha megsejt ebből a vonzásból valamit az idegen is, ezért vendégül hívunk mindenkit, próbálja megtalálni miben rejlik községünk varázsa.

Nagyon fontos, hogy a már kialakult, jó hírnevünket a rendezvények kapcsán megőrizzük, továbbá, hogy azok közé a települések közé akarjunk tartozni, ahová érdemes elmenni kirándulni, érdemes tőkét befektetni, vállalkozásokat indítani és egyáltalán jó ott lakni. Egyik legfontosabb feladatunk továbbra is a meglévő épített és természeti értékeink védelme, és megóvni környezetünk elsivárosodását.

Számunkra egy lehet a fontos, hogy Csemőt magunkénak érezzük, tegyünk érte, s részesüljünk abban a semmihez sem hasonlítható érzésben, hogy bárhová vet a sorsunk, Csemő a falunk, hazavár.

Őseink tiszteletét, azzal fejezhetjük ki igazán, ha tetteinkkel, gyerekeinknek becsületből, tisztességből példát mutatunk. A virágok és fák természetes színpompája hirdesse az évfordulón népünk tenni akarását, tettrekészségét és további évtizedekre bizakodó készülődését.

Csemő, 2017. május 15.

Bartha Alajosné
nyugdíjas polgármester

A “VIRÁGOS CSEMŐ” 3.

Községünk 1997-ben Magyarország legvirágosabb faluja lett, 1998-ban Európa 3. legszebb települése, ami 20 év távlatából is felemelő érzés. A névtelenségből országos hírűvé, a Virágos Csemővé vált a mi kis falunk. Településünkön a kiemelt zöldfelület területe 50 ezer m², ide tartozik a Hét vezér tér, Óvoda, Iskola, a templomaink parkja, a Dózsa tér, Sportcentrum, Tájház, Zöldhalmi Közösségi Ház udvara, melyek fenntartása folyamatos ápolást és öntözést igényel.

Hét vezér tér

A Hét vezér tér a falu belterületének központjában található, a legfontosabb intézményekkel (iskola, óvoda, Polgármesteri Hivatal) körbe vett tér, területe 14.000 m². 1996-ban a millecentenárium éve és a Hét vezér emlékére a falu hét legidősebb és hét fiatal embere hét tölgyfát ültetett el a téren, ekkor kapta a tér a Hét vezér nevet.

A Hét vezér téren a Négy évszak c. szobor

Ebben az évben került felállításra Orisek Ferenc, a falu fafaragó művészének Négy évszak című szobra, melyet egy 400 éves tölgyfamatuzsálemből faragott ki, amely községünk jelképévé vált. A tér kialakítása és átalakítása több ütemben történt. A Polgármesteri Hivatal előtti park a 70-es években épült meg, 1996. évben a milleneumi ünnepségsorozatra készült el az ABC előtti térrészlet. A következő nagy átalakítás 2003-ban, a Polgármesteri Hivatal előtti terület átépítésével és korszerűsítésével kezdődött, majd 2011-ben folytatódott, amikor az egész faluközpont átépítése során a zöldfelület is megújult. Ennek során új virág-, évelő- és cserjeágyások lettek kialakítva 1500 m² területen, ahova 25.000 db egynyári virágpalántát ültetünk ki minden év tavaszán. Megépült a régóta várt, parkosított játszótér, a Helytörténeti Gyűjtemény és udvara, valamint a Piac.

Dr. Kováts Zoltán emléke előtt tisztelegve alakítottuk ki a róla elnevezett emléksétányt, ahol a néhai virágkertész munkásságát és szellemiségét szeretnénk megőrizni és továbbvinni, a legfontosabb általa nemesített egynyári virágfajtáit bemutatni.

Kováts Zoltán (1924-2010) a XX. század egyik meghatározó dísznövény nemesítő kertésztudósa, országosan és nemzetközileg egyaránt elismert kutató-szakember, tudományos főtanácsadó, az MTA doktora, egyetemi tanár, aki nemesítői munkáját az Érdi Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutató-Fejlesztő Intézetnél végezte. A településünk főterét többnyire azok az egynyári növények díszítik, melyeket a kertész tudós nemesített (az egyik tagetes patula, azaz kisvirágú bársonyvirág fajtát a nemesítő professzor Csemőről nevezte el). Nemesített virágainak kiválasztásánál az egyik legfontosabb szempont az volt, hogy ne igényeljenek túl gyakori és nagy törődést, mégis maradjanak a lehető legtovább díszes színűek. Az ilyen virágok létrehozása, nemesítése volt Kováts Zoltán legnagyobb érdeme, akinek mottója az volt, hogy „magyar városokba, falvakba magyar nemesítésű virágok kerüljenek”.

Kováts Zoltán emléksétány

VIRÁGFAJTÁK

A községünk parkjaiba a következő magyar nemesítésű egynyári fajtákat ültetjük ki:

Celosia plumosa-tollas kakastaréj		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
CP-3	Savaria	Zöld lomb, piros virág
CP-5	Tokaj	Zöld lomb, narancsszínű virág
CP-6	Bikavér	Piros lomb, piros virág
CP-7 (71)	Ezerjó	Zöld lomb, sárga virág
CP-9	Főnix	Piros lomb,vil.piros virág
CP-2	Arrabona	Zöld lomb, narancspiros vir.
CP-71	Aranybika	Zöld lomb, vil.aranysárga
CP58	Tünde	

Rudbeckia hirta-kúpvirág		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
R-12	Őszifény	Barna árnyalatok
R-15	Napfény	Aranysárga
R-23	Glória	Barna közép, aranysárga szirom
R-33	Mackó	Barna közép, barna szirom
R-11	Sárgarigó	Zöld köd, aranysárga
R-13	Aranyálom	aranysárga
R25	Botond	
R26	Kokárdás	

Tagetes patula-kisvirágú bársonyvirág		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
TP-1	Csemő	Kénsárga
TP-12	Robuszta	Kénsárga
TP-19	Vénusz	Narancsszín
TP-21	Korona	Kénsárga
TP-22	Korona	Aranysárga
TP-31	Orion	Aranysárga közép,piros galér
TP-15	Robuszta	aranysárga
TP-32	Tigris	Sárga-piros csíkos
	Bonanza	piros

Gaillardia pulchella-kokárda virág		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
GP-4	Aranygömb	Sárga
GP-5	Tűzgömb	Piros
GP-28	Perzsaszőnyeg	Tarka,piros és sárga

Ocimum basailicum-bazsalikom		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
O-4	Ocimum basailicu	Bíborszínű, nagylevelű

Tithonia rotundifolia		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
GP-4	Aranygömb	Sárga
GP-5	Tűzgömb	Piros

Az egynyári virágágyások tervezésénél, beültetésénél fontos szempont a kiültetett virágok színösszetétele, ezért a magyar nemesítésű fajták mellett kiegészítésként külföldi nemesítésű fajtákat használunk.

Verbena		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
V-31	Verbena bonariensis	Sötét lila
V-32	Verbena rigida	Sötét lila
V-33	Verbena rigida	Világos lila

Begonia semperflorens		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
Mascotte	Red	
	Pink	
Maxima	White	
	Pink	
	Red	
Big	Bronze rose	
	Big red	

Salvia		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
SF-1	Salvia farianacea	Kék
SF-5	Salvia farianacea	Fehér

Coleus blumei		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
Wizard	Velvet red	
	Coral sunrise	

Catharanthus roseus (vinca)		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
Balaton	White	
	Carmine red	
	Burgundy eye	
	Pink	

Impatiens		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
Sun Patiens	White	Bíborszínű, nagylevelű
	Pink	
	Red	

Ipomoea Sweet		
Fajta jele	**Fajta**	**Szín**
GP-4	Caroline purple	
GP-5	Caroline light green	
	Caroline ideas rusty red	

Senecio

A tér faállománya vegyes összetételű, megtalálható a 70-es években ültetett fenyők, juhar, platán, díszkörte és szomorúfűz, majd 2000-ben 50 db hársfát telepítettünk. A község utcáiba folyamatosan ültetünk utca és parkfákat, a meglévőket gondozzuk.

Ladányi Mihály Általános Iskola

Az iskolába járó gyerekek szintén nagyon szép, igényes környezetbe kerülnek, hiszen a Ladányi Mihály Általános Iskola és a hozzá tartozó park, játszótér, sportpálya mintegy 10.000 m²-en terül el.

Ide 395 gyermek jár, akik épségben, tisztán megtartják a kiültetett 2000 tő virágot, cserjéket, fákat.
Az iskolásoknak évente rendszeresen szerveznek köztisztasági és erdővédelmi napokat. Ezeken a napokon az osztályoknak felosztják a község utcáit, illetve az erdő meghatározott részeit, és ezeken a területeken a pedagógusok, illetve erdészek és vadászok felügyeletével zsákokba gyűjtik össze a szemetet. Az erdőtisztítás után az erdészek és vadászok tartanak ismeretterjesztő foglalkozásokat a diákoknak az erdő és vadak védelméről.

Játszótér

A település központjában a térség egyik legjobban, legbiztonságosabban felszerelt játszótere 2011. július 1-jén került a cseméri gyerekek használatába, nagy örömükre. Településünkön 600 fő 14 év alatti iskolás és óvodás gyermek van, de tavasztól őszig a környező településekről is sok fiatal érkezik. A játszótérhez tartozó zöldfelület területe 3.000 m², melyből a 180 m² egynyári virágágyásba 3.000 tő palántát ültetünk.

Nefelejcs Óvoda

Csemőben a környezetszépítés, környezetvédelem megvalósítása és fenntartása különös jelentőségű cél a falu életében.

E cél megvalósításának egyik fontos tényezője

az óvodások és iskolások “környezeti nevelése”,

hiszen a falu lakosságának egynegyedét a 18 év alatti fiatalok alkotják.

Az óvoda udvara 3.500 m², ezen a területen van játszótér, örökzöldek és virágágyások. Minden év tavaszán 3.000 db egynyári virágpalántát ültetünk ki.

Azok a gyerekek, akik ide járnak, már kiskorukban megtanulják, hogy a környezetükre, a tisztaságra, és a növényekre vigyázni kell. Ez azért nagyon fontos, mert a környezeti kultúra alapvető szokásai és viselkedésformái egész életre kihatóan, ebben az életkorban alakulnak ki.

Templom tér

A Templom tér a falu második legnagyobb kiterjedésű közparkja, területe 11.000 m². Ezen a téren található a község 1992-1993-ban épült Katolikus temploma és a szabadtéri színpad. 2015-ben szükségessé vált a Templom tér teljes átalakítása, amely során a veszélyessé vált fákat kitermeltettük, a területen a tereprendezést követően kiépítettük a közműhálózatot, parkosítottunk, melynek során kocsányos tölgy, juhar, vérjuhar, gesztenye, díszkörte, hárs, pusztaszil fákat is ültettünk. A teret nemes nyár és akácfák veszik körül. A templom előtti virágágyásokba minden év tavaszán 1000 db egynyári virágpalánta kerül kiültetésre.

A község lakói

itt ünneplik meg minden évben a júliusi virágünnepet,

a szüreti felvonulást, az augusztus 20-i ünnepséget, s más rendezvényeket.

A Katolikus templom terén kívül, a Református templom kertjét is közparkként gondozzuk, területe 2.500 m². Füvesített parkjában hársfák, évelő és egynyári virágok vannak.

Tájház

1997. augusztus 17-én avatta fel a falu lakossága a felújított tájházat, amelynek falán ez áll:

"E ház felújításával azoknak a szorgalmas embereknek kívánunk emléket állítani, akik itt a századfordulót követően a futóhomokot megkötötték. A szőlőkultúrát meghonosították, s megtelepedtek ezen a tájon.

Csemő, 1997. augusztus 17.

Csemő Község Önkormányzata"

A tájházban megtalálható a borház, a tisztaszoba, tornácos gang, kiskonyha, amelyben ma is működő kemence található. A tájháznak évente igen sok látogatója van, főleg iskolás csoportok, igény esetén a kemencében krumplispogácsa, túrós lepény sül.

A bekerített udvaron az e területre oly jellemző eperfa, diófa, körtefa és hagyományos kerti virágok is láthatók. Az udvar területe 1000 m².

Dózsa György tér

2002. július 7-én került átadásra a községben a Dózsa György tér. Az új park létrehozásának gondolatát a Faluvédő és Szépítő Egyesület kezdeményezte azért, hogy a belterület központi részétől távolabb eső területeken is kerüljön kialakításra pihenő park. Területe 1500 m², itt 170 m² egynyári virágágyás került kialakításra.

Sportcentrum

Községünk legnagyobb egybefüggő zöldfelülete a Sportcentrum, mely az egykori Tüzép-telepen valósult meg 13 ezer m² területen. Itt műfüves futball-, kosár-, strandröplabda pálya került kialakításra. A 7 ezer m² füvesítés mellett fákat, cserjéket, évelő dísznövényeket, egynyári virágokat ültettünk be 500 m²-en.

Zöldhalmi Közösségi Ház

A Zöldhalmi Közösségi Ház két ütemben készült el. 2014-ben az épület, 2016-ban a bekerített parkosított udvar, ahol játszótér és egynyári virágágyások kerültek kialakításra.

Az elmúlt két évtizedben településünk zöldfelülete hétszeresére nőtt. Mindig az volt a célunk, hogy szebbek, rendezettebbek, tisztábbak legyenek köztereink parkjaink, mint az előző években, hiszen nemcsak a név, hanem a hírnév is kötelez bennünket, csemőieket.

Községünk egyetlen hagyománya a virág, a virágosítás és környezetszépítés. Ez a folyamat 20 évvel ezelőtt kezdődött el és fontosnak tartjuk, hogy ez legyen településünk jövőképe.

Helytörténeti Múzeum - Orisek Ferenc Galéria

A község legrégebben épített épülete 2011-ben került átalakításra melyben a Helytörténeti Múzeum kapott helyet. A múzeumban az alföldi emberek múlt századi élete, használati eszközei és életkörülményei kerültek bemutatásra a csemői emberek által összegyűjtött és felajánlott tárgyak kiállításával. Orisek Ferenc fafaragó művész – a népművészet mestere - állandó kiállításának helyet adó Galéria is a múzeum udvarán került megépítésre. A Galériában található fából faragott szobrok a vidéki emberek életét mutatják be, azt, hogy a múzeumban lévő használati tárgyakat, hogyan és mi módon használták az emberek.

A múzeum udvara 3.000 m² ***bekerített terület, amelynek egyedi hangulatát az udvar közepén található 70 éves hatalmas diófa adja. A hely a kulturális élet egyik központja, tavasztól őszig sok látogató keresi fel a gyűjteményt és Orisek Ferenc állandó kiállítását. Minden év nyarán zenei estek szórakoztatják a hallgatóságot.***

Csemő, 2017. május 15.

Bálint Attila
környezetvédelmi előadó

virágos Csemő

Kiadja:
Csemő Község Önkormányzata

Felelős kiadó:
Dr. Lakos Roland polgármester

Grafikai terv:
Kármán Eszter

Nyomda:
Apáti nyomda

CSEMŐ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
2713 Csemő, Petőfi u. 1.
Tel/Fax: +36 53 392 001
e-mail: hivatal@csemo.hu
www.csemo.hu

készült: 2017-ben, 3000 példányban